

HOTĂRÂRE nr. 224 din 5 martie 2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013

Având în vedere prevederile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1.698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), ale Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1.974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1.698/2005, ale Regulamentului Consiliului (CE EURATOM) nr. 1.605/2002 privind Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunității Europene, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. [67/2006](#) privind gestionarea fondurilor nerambursabile destinate finanțării politicii agricole comune alocate de la Comunitatea Europeană, precum și a fondurilor de cofinanțare și prefinanțare alocate de la bugetul de stat, aprobată cu modificări prin Legea nr. [492/2006](#), cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 74 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1.698/2005,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

CAPITOLUL I: Obiectiv și dispoziții generale

Art. 1

(1) Obiectul prezentei hotărâri îl constituie stabilirea cadrului general pentru aplicarea procedurilor de evaluare, selecție, contractare, achiziții, plată, control și monitorizare, aferente proiectelor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare FEADR, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, denumit în continuare PNDR, pe întreaga perioadă de derulare a programului, în regiunile eligibile în cadrul Obiectivului de convergență.

(2) Prin PNDR se finanțează inclusiv două scheme transparente de ajutor de stat, ale căror prevederi sunt de strictă interpretare și aplicare. Aceste scheme, instituite/aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, sunt aferente măsurii 123, și anume:

a) Schema XS 13/2008 "Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa nr. 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor", denumită în continuare XS 13/2008;

b) Schema XS 28/2008 "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase", denumită în continuare XS 28/2008.

Art. 2

(1) Termenii "programare", "regiune", "axă", "măsură", "operațiune", "monitorizare, evaluare", "strategie de dezvoltare locală", "beneficiar", "cheltuială publică", "Obiectiv de convergență" au înțelesul din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1.698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 277 din 21 octombrie 2005.

(2) În înțelesul prezentei hotărâri, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) PNDR - reprezintă documentul programatic elaborat potrivit Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1.698/2005, în baza căruia vor fi accesate sumele alocate României pentru perioada de programare 2007-2013;

b) Ghidul solicitantului - reprezintă o detaliere tehnică și financiară a fiecărei măsuri și cuprinde setul de informații necesare solicitantului pentru pregătirea, derularea și implementarea proiectului, elaborat pentru fiecare măsură de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, denumită în continuare APDRP; este disponibil la sediul central al APDRP, la centrele regionale ale APDRP și la oficiile județene ale APDRP, precum și pe site-ul APDRP și al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, denumit în continuare MADR;

c) contract de finanțare - reprezintă documentul juridic încheiat între APDRP și beneficiar, prin care se stabilesc obiectul, drepturile și obligațiile părților, durata de execuție, valoarea, plata, precum și alte dispoziții și condiții specifice, prin care se acordă asistență financiară nerambursabilă din FEADR în scopul atingerii obiectivelor măsurilor cuprinse în PNDR;

d) angajament - reprezintă documentul încheiat de un solicitant al sprijinului acordat pentru utilizarea durabilă a terenurilor agricole și forestiere, prin care se obligă să respecte condițiile și modalitatea de acordare a plăților de către Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură, denumită în continuare APIA;

- e)** proiect eligibil - reprezintă proiectul care îndeplinește condițiile minime prevăzute în fișa tehnică a măsurii și care poate fi selectat, conform criteriilor stabilite prin PNDR, pentru a primi asistență financiară nerambursabilă din FEADR;
- f)** cheltuieli eligibile generale - se încadrează în categoria de cheltuieli eligibile comune tuturor măsurilor și reprezintă costurile necesare pentru pregătirea și implementarea proiectelor finanțate din PNDR;
- g)** cheltuieli eligibile specifice - reprezintă cheltuielile privind realizarea de investiții pentru fiecare dintre măsurile cuprinse în PNDR;
- h)** costuri generale ale proiectului - reprezintă acele costuri necesare pentru pregătirea și implementarea proiectului, constând în cheltuieli pentru consultanță, proiectare, monitorizare și management, inclusiv taxele pentru eliberarea certificatelor, conform art. 55 din Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1.974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1.698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 368 din 23 decembrie 2006, precum și cele privind obținerea avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt acestea prevăzute în legislația națională;
- i)** schemă de ajutor de stat transparentă - reprezintă instrumentul de cofinanțare din FEADR a proiectelor aferente măsurii 123 "Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere", cu respectarea criteriilor prevăzute în Regulamentul Comisiei (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 10 din 13 ianuarie 2001;
- j)** schema de minimis - reprezintă instrumentul de cofinanțare din FEADR a proiectelor aferente măsurilor 312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi", 313 "încurajarea activităților turistice" și 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale", cu respectarea criteriilor prevăzute în Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1.998/2006 privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele de minimis, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 379 din 28 decembrie 2006;
- k)** aviz cu recomandări la studiul de fezabilitate privind încadrarea în specificul arhitectural local - reprezintă documentul eliberat de un organism competent pentru proiectele specifice măsurilor 313 "încurajarea activităților turistice" și 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale", cu privire la atestarea respectării criteriului de încadrare în arhitectura specifică locală;
- l)** mijloace de transport specializate - reprezintă autovehiculele adaptate la cerințele de transport în cont propriu al materiei prime și/sau al producției obținute și care sunt prevăzute în studiul de fezabilitate sau în memoriul justificativ, anexate cererii de finanțare, vehiculele care îndeplinesc aceleași cerințe și au o funcție specifică ce necesită adaptări ale caroseriei și/sau echipamente speciale, precum și mijloacele de transport prevăzute ca eligibile în fișele măsurilor din cadrul PNDR;
- m)** conflict de interese - reprezintă situația în care există legături între structurile acționariatului beneficiarului și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau atunci când ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție în cadrul achizițiilor realizate de solicitanții privați ai fondurilor nerambursabile FEADR.

CAPITOLUL II: Reguli de implementare

SECȚIUNEA 1: Reguli privind măsurile de investiții

Art. 3

- (1)** Un solicitant poate depune în același timp mai multe proiecte pentru măsuri diferite din cadrul PNDR, pentru a fi cofinanțate din FEADR.
- (2)** Un solicitant poate depune proiecte pentru a fi cofinanțate din FEADR și în situația în care are în derulare proiecte de investiții diferite, finanțate prin Programul SAPARD.
- (3)** Un beneficiar poate depune un al doilea proiect în cadrul aceleiași măsuri cofinanțate din FEADR, cu condiția ca primul proiect să fie finalizat, cu excepția celor care aplică pentru schema de ajutor de stat XS 13/2008.
- (4)** Proiectele solicitanților ai căror acționari majoritari au în derulare alte proiecte finanțate din FEADR în cadrul aceleiași măsuri nu sunt eligibile, cu excepția celor care aplică pentru schema de ajutor de stat XS 13/2008.

Art. 4

- (1)** La solicitarea expresă a unui beneficiar de cofinanțare din FEADR, cu privire la contractorii acestuia care nu se achită de obligațiile contractuale, APDRP poate, după o verificare prealabilă, să includă informațiile despre acești furnizori în Lista contractorilor care nu își respectă obligațiile contractuale față de beneficiarii cofinanțării din FEADR.

(2) Lista contractorilor care nu își respectă obligațiile contractuale față de beneficiarii cofinanțării din FEADR va putea fi consultată pe site-ul oficial al APDRP.

Art. 5

Pentru anumite categorii de beneficiari din cadrul măsurilor derulate din PNDR se aplică următoarele restricții de finanțare:

- a)**beneficiarii înregistrați în lista APDRP a debitorilor pentru Programul SAPARD și pentru FEADR, pentru un an de la achitarea debitului;
- b)**beneficiarii care au contracte de finanțare reziliate pentru nerespectarea obligațiilor contractuale, din inițiativa APDRP, pentru un an de la data rezilierii;
- c)**beneficiarii Programului SAPARD sau ai cofinanțării FEADR, care se află în situații litigioase cu APDRP, până la soluționarea definitivă a litigiului.

Art. 6

(1) Cheltuielile privind costurile generale ale proiectului sunt eligibile dacă respectă prevederile art. 71 alin. (1) din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1.698/2005 și dacă îndeplinesc următoarele condiții:

a)sunt prevăzute sau rezultă din aplicarea legislației în vigoare în vederea obținerii de avize, acorduri și autorizații necesare implementării activităților eligibile ale operațiunii sau rezultă din cerințele minime impuse de PNDR și sunt solicitate de APDRP;

b)sunt aferente unor studii și/sau analize întocmite în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

c)sunt necesare în procesul de achiziții publice pentru activitățile eligibile ale operațiunii;

d)sunt aferente activităților de coordonare și supervizare a execuției și recepției lucrărilor de construcții-montaj.

(2) Cheltuielile de consultanță și pentru managementul proiectului sunt eligibile dacă respectă prevederile alin. (1) și vor fi decontate proporțional cu valoarea fiecărei tranșe de plată aferente proiectului.

(3) Costurile generale ale proiectului sunt eligibile într-un procent de maximum 10%, fiind detaliate pentru fiecare măsură în Ghidul solicitantului, intensitatea acordării fiind în funcție de tipul și de complexitatea proiectului.

(4)În cazul proiectelor care necesită acord de mediu și studiu de impact de mediu, selecția proiectelor se va efectua fără obligativitatea prezentării acestora, cu excepția investițiilor realizate prin măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale", iar perioada de timp dintre notificarea beneficiarului și încheierea contractului de finanțare nu va putea depăși 6 luni.

(5) Studiile de fezabilitate sau documentațiile de avizare a lucrărilor de intervenție, aferente cererilor de finanțare depuse de beneficiarii din cadrul măsurii 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale" din PNDR, trebuie să fie întocmite sau actualizate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. [28/2008](#) privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții.

(6) Studiul de fezabilitate și, după caz, documentația de avizare a lucrărilor de intervenție, aferente unui proiect integrat, se realizează conform legislației în vigoare pentru fiecare tip de investiție, integrarea realizându-se printr-un deviz general centralizator, întocmit de proiectantul care elaborează documentația aferentă investiției majoritare.

Art. 7

(1) Cheltuielile generale și specifice necesare pentru realizarea proiectului sunt eligibile dacă sunt realizate și efectiv plătite de beneficiar după data semnării contractului de finanțare și dacă îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții:

a)sunt necesare pentru desfășurarea proiectului și în conformitate cu principiile managementului financiar adecvat, ale economiei și ale eficienței costurilor;

b)sunt efectuate în conformitate cu prevederile contractului de finanțare încheiat cu APDRP;

c)sunt înregistrate în evidențele contabile ale beneficiarului, sunt identificabile și verificabile și sunt susținute de originalele actelor de plată, precum și de documente justificative, în condițiile legii.

(2)În cazul subcontractării operațiunilor de furnizare de bunuri, lucrări sau servicii, contractorul răspunde în integralitate de respectarea prevederilor contractuale față de beneficiarii cofinanțării prin FEADR și este obligat să furnizeze APDRP toate informațiile legate de subcontractori, conform cerințelor APDRP. Subcontractarea totală a achiziției nu este permisă pentru operațiunile derulate pentru cofinanțarea din FEADR.

Art. 8

(1) În înțelesul prezentei hotărâri și conform fișelor măsurilor din PNDR, pentru cofinanțare din FEADR sunt eligibile cheltuielile cu investițiile care au ca rezultat următoarele:

a) active corporale:

- (i) construcții noi și/sau modernizarea clădirilor folosite pentru producție, servicii, inclusiv turism, depozitare, inclusiv construcții destinate protecției mediului, infrastructură internă și utilități;
- (ii) bransamente și racorduri necesare proiectelor, așa cum sunt ele prevăzute în fișele măsurilor din PNDR;
- (iii) construcții noi și/sau modernizarea clădirilor aferente serviciilor publice de bază pentru populația rurală, precum și infrastructurii fizice de bază;
- (iv) lucrări de reabilitare și conservare a obiectivelor de patrimoniu;
- (v) achiziții sau achiziții în leasing financiar de utilaje, instalații, echipamente și dotări noi, de mijloace de transport specializate, precum și de alte mijloace de transport stabilite prin fișa măsurii, dacă leasingul financiar se derulează pe perioada de implementare a proiectului;

b) active necorporale:

- (i) costurile generale legate de realizarea investițiilor prevăzute la lit. a) pentru proiectare și asistență tehnică, asimilate categoriei de active necorporale, după cum urmează: studii de teren; obținere de avize, acorduri și autorizații, inclusiv avizul cu recomandări la studiul de fezabilitate privind încadrarea în specificul arhitectural local; proiectare și inginerie; consultanță;
- (ii) achizițiile, inclusiv achizițiile în leasing financiar, de know-how sau de cunoștințe tehnice ne brevetate, software, brevete și licențe pentru pregătirea și implementarea proiectului, dacă leasingul financiar se derulează pe perioada de implementare a proiectului.

(2) Activele corporale și necorporale rezultate din implementarea proiectelor cofinanțate din FEADR trebuie să îndeplinească, cumulativ, următoarele condiții:

a) să fie considerate active amortizabile;

b) să fie achiziționate în condiții de piață;

c) să fie incluse în categoria activelor proprii ale beneficiarului și să fie utilizate în exclusivitate în locația în care a beneficiat de finanțare nerambursabilă pentru minimum 5 ani, termen calculat din momentul în care investiția a fost finalizată.

(3) Pentru categoriile de beneficiari ai cofinanțării din FEADR, care, pe perioada derulării proiectului, precum și în perioada de monitorizare, își schimbă tipul și dimensiunea întreprinderii avute la data depunerii cererii de finanțare, în sensul trecerii de la categoria de microîntreprindere la categoria de întreprindere mică sau mijlocie, respectiv de la categoria de întreprindere mică sau mijlocie la categoria de întreprindere mică sau mijlocie, cheltuielile pentru finanțare rămân eligibile pe toată perioada derulării proiectului și în perioada de monitorizare.

Art. 9

Proiectele depuse de beneficiarii publici pentru finanțare prin FEADR, respectiv comunele și asociațiile acestora, se încadrează în categoria proiectelor negeneratoare de profit și sunt de utilitate publică.

Art. 10

(1) Durata maximă de execuție a investiției cofinanțate din FEADR este de 3 ani de la data încheierii contractului de finanțare.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), durata maximă de execuție este de 2 ani pentru investițiile în achizițiile simple fără leasing financiar de utilaje, instalații, echipamente și dotări noi, de mijloace de transport specializate, precum și de alte mijloace de transport stabilite prin fișa măsurii.

(3) Durata maximă de execuție prevăzută la alin. (1) și (2) poate fi prelungită cu acordul prealabil al APDRP și cu aplicarea penalităților prevăzute în contractul de finanțare, cu excepția investițiilor care prevăd adaptarea la standardele comunitare, caz în care această prelungire nu poate depăși termenul de grație legal impus pentru adaptarea la standarde.

Art. 11

Nu sunt eligibile următoarele categorii de cheltuieli și investiții:

a) achiziția de terenuri și alte imobile;

b) investițiile privind operațiunile de simplă înlocuire;

c) achiziția de echipamente/bunuri second-hand;

d) cheltuielile pentru locuințe și sedii sociale;

- e) simpla achiziție de acțiuni ale unei întreprinderi;
- f) taxa pe valoarea adăugată, cu excepția taxei pe valoarea adăugată nerecuperabilă, în cazul în care este în mod real și definitiv suportată de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art. 71 alin. (3) din Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1.698/2005;
- g) dobânda și alte comisioane aferente creditelor;
- h) cheltuielile aferente leasingului financiar;
- i) amenzile, penalitățile și cheltuielile de judecată;
- j) costurile necesare pentru operarea obiectivelor de investiții;
- k) achiziția de drepturi de producție agricolă, de animale și plante anuale, precum și plantarea acestora din urmă, în cazul investițiilor agricole.

Art. 12

(1) Contractul de finanțare pentru investițiile cofinanțate din FEADR, în integralitatea sa, precum și toate drepturile și obligațiile ce decurg din acesta nu pot face obiectul cesiunii, fără acordul expres și prealabil al APDRP. În caz de imposibilitate, neimputabilă beneficiarului, de a executa prevederile contractuale, activitatea poate fi preluată de succesorii săi în drepturi, în condițiile legii, cu aprobarea prealabilă a APDRP.

(2) Beneficiarul cofinanțării din FEADR poate constitui garanții în favoarea unei instituții de credit, sub forma gajării sau ipotecării asupra investiției care face obiectul contractului de finanțare, în condițiile legii.

SECȚIUNEA 2: Reguli privind măsurile de agromediu și zone defavorizate

Art. 13

(1) În cadrul PNDR este sprijinită utilizarea durabilă a terenurilor agricole prin intermediul măsurilor 211 "Sprijin pentru zona montană defavorizată", 212 "Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană" și 214 "Plăți de agromediu".

(2) Plățile efectuate din FEADR pentru măsurile prevăzute la alin. (1) au un caracter compensatoriu.

Art. 14

APIA, potrivit funcțiilor delegate de Autoritatea de management pentru PNDR, denumită în continuare AM-PNDR, și APDRP vor implementa și vor efectua plățile pentru măsurile prevăzute la art. 13 alin. (1 j).

Art. 15

În executarea angajamentului asumat, beneficiarul măsurilor prevăzute la art. 13 alin. (1) este obligat să respecte următoarele condiții generale:

- a) anunță APIA despre pierderea dreptului de utilizare a suprafeței care face obiectul angajamentului;
- b) informează noul utilizator despre faptul că suprafața respectivă este sub angajament și că acesta poate solicita transferul angajamentului pe numele său, în calitate de nou utilizator;
- c) păstrează și pune la dispoziția APIA pentru verificare toate documentele relevante pentru angajament;
- d) permite inspectarea fermei de către reprezentanți ai organismelor abilitate, în situația în care a fost selectat pentru control.

Art. 16

(1) Angajamentele asumate pe o perioadă de 5 ani, potrivit fișelor măsurilor 211 "Sprijin pentru zona montană defavorizată" și 212 "Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană", nu sunt condiționate de menținerea aceleiași suprafețe pe durata celor 5 ani.

(2) Suprafețele pentru care se solicită anual sprijin pot varia ca dimensiune sau locație, plățile efectuându-se în funcție de suprafața pentru care se aplică anual, cu condiția amplasării într-o zonă defavorizată, desemnată în cadrul PNDR.

Art. 17

Pentru beneficiarii măsurii 214 "Plăți de agromediu", în cazul pierderii dreptului de utilizare a suprafeței care face obiectul angajamentului sau a unei părți a acesteia, fermierul va proceda diferit, după cum urmează:

- a) nu returnează plățile primite, în situația în care noul utilizator al suprafeței în cauză acceptă să preia angajamentul existent;
- b) returnează plățile efectuate până la acea dată pentru respectiva suprafață, în situația în care noul utilizator nu acceptă preluarea angajamentului existent.

SECȚIUNEA 3: Reguli privind măsurile de asistență tehnică și formare profesională

Art. 18

(1)AM-PNDR este autoritatea direct responsabilă cu implementarea măsurilor 111 "Formare profesională - training, informare și difuzare de cunoștințe", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori" și 511 "Asistență tehnică".

(2) Implementarea proiectelor cofinanțate din FEADR, prevăzute la alin. (1), se realizează după cum urmează:

a) pentru măsura 511 "Asistență tehnică", prin:

(i)AM-PNDR, pentru nevoile de asistență tehnică proprii, ale direcțiilor pentru agricultură și dezvoltare rurală (denumite în continuare DADR), ale organismului de certificare și ale altor organisme implicate în derularea programului;

(ii)APDRP - Direcția de asistență tehnică, pentru nevoile de asistență tehnică proprii, ale APIA, ale inspectoratelor teritoriale de regim silvic și de vânătoare și ale altor organisme cărora le vor fi delegate funcții ale APDRP;

b) pentru măsurile 111 "Formare profesională-training, informare și difuzare de cunoștințe", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori" - la nivel central prin AM-PNDR, iar la nivel județean prin compartimentele de dezvoltare rurală ale DADR județene și a municipiului București.

(3) Subcontractarea totală a achiziției nu este permisă pentru operațiunile derulate în cadrul măsurilor 111 "Formare profesională-training, informare și difuzare de cunoștințe", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori" și 511 "Asistență tehnică".

(4) Pentru implementarea măsurilor 111 "Formare profesională-training, informare și difuzare de cunoștințe", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori" și 511 "Asistență tehnică" se va elabora un manual de proceduri care va conține instrucțiuni de coordonare, supervizare, avizare și monitorizare a proiectelor.

SECȚIUNEA 4: Reguli pentru monitorizare și evaluare

Art. 19

(1) Pentru examinarea progresului înregistrat de PNDR 2007-2013, comparativ cu obiectivele propuse, instituțiile implicate în implementare desfășoară activități de monitorizare și evaluare, pe baza datelor puse la dispoziția acestora de către beneficiarii de cofinanțare din FEADR.

(2) Beneficiarii cofinanțării din FEADR trebuie să furnizeze toate datele solicitate de instituțiile implicate, atât în perioada de implementare a proiectelor, cât și ulterior finalizării acestora.

(3) Monitorizarea sprijinului acordat beneficiarilor prin schemele de minimis se va face distinct, potrivit regulilor specifice prevăzute în scheme.

SECȚIUNEA 5: Reguli generale pentru control

Art. 20

Beneficiarii măsurilor de sprijin cofinanțate din FEADR asigură accesul la locul de implementare a investițiilor, însoțesc echipele de control și pun la dispoziția acestora, în timp util, toate informațiile și documentele relevante, conform prevederilor procedurale specifice de control, corespunzătoare fiecărei instituții responsabile.

CAPITOLUL III: Dispoziții finale

Art. 21

(1) Pentru beneficiarii care primesc finanțare pentru proiectele aferente măsurilor cuprinse în axa 3 din cadrul PNDR, potrivit regulii de minimis, pe baza declarației pe propria răspundere, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate aceluiași beneficiar nu va depăși 200.000 euro pe durata a 3 ani fiscali, perioadă care va fi evaluată pe o bază continuă, astfel încât pentru fiecare nouă acordare a unui ajutor de minimis se va determina suma totală a ajutorului de minimis acordat în anul fiscal în cauză, precum și pe perioada ultimilor 2 ani fiscali.

(2) Beneficiarul trebuie să depună din proprie inițiativă toate eforturile pentru a lua cunoștință de toate informațiile oferite, astfel încât să cunoască înainte de asumarea obligațiilor toate drepturile și obligațiile născute din contractul de finanțare.

Art. 22

(1) Prevederile prezentei hotărâri nu sunt aplicabile pentru următoarele măsuri din cadrul PNDR 2007- 2013:

a) pentru măsurile din axa 2 - 213 "Plăți Natura 2000 pe teren agricol", 221 "Prima împădurire a terenurilor agricole", 223 "Prima împădurire a terenurilor nonagricole" și 224 "Plăți Natura 2000 pe teren forestier";

b) pentru măsurile din axa 4 - 4.1 "Implementarea strategiilor de dezvoltare locală", 4.21 "Implementarea proiectelor de cooperare" și 4.31 "Funcționarea grupurilor de acțiune locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului".

(2) Stabilirea cadrului specific de finanțare și implementare a măsurilor prevăzute la alin. (1) se va aproba, după caz, prin hotărâre a Guvernului.

Art. 23

AM-PNDR și APDRP pot stabili reguli detaliate de implementare pentru fiecare măsură, care se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

._****._

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Gheorghe Albu,

secretar de stat

p. Ministrul pentru întreprinderi mici și mijlocii, comerț, turism și profesii
liberale,

Ștefan Imre,

secretar de stat

Departamentul pentru Afaceri Europene,

Adrian Ciocănea,

secretar de stat

Ministrul economiei și finanțelor,

Varujan Vosganian

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 176 din data de 7 martie 2008